

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Čena Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
 Sklepe v deset vev 6 K.

Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
 „Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Srca Jezuševoga.“

Čena ednoga drebca je doma 10 filerov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmege.

K tom! se more pošlati naročnine i val doplat, ne
 pa v tiskarno ali v Crenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
 Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Crenšovcih, Cserföld, Zalamegye.

Nedela XVI. po Risalah.

*Neki človek vu vodenom betegi je
 bio pred njim. Luk. XIV.*

Jezuš je zvrāčo betežnika vu vodenom betegi v soboto. Vu betežniki vidimo slabost grehsnika. Vodeni beteg znamenuje nečisti greh. „Vō si zlejani, kak voda, ne bodes raso...“ Vodeni beteg znamenuje gizdost. Gizdāv človek se napinja. Betežnik vu vodenom betegi dosta žeja. To je skopost. Čiveč zma, več žele. „Skopi se ne napuni s penezami.“ Jezuš je zvrāčo nečiste. „Blaženi so čistoga srca, ar bodo Boga vidili,“ pravi Jezus. Vračī gizdave. „Včite se od mene, ar sam ponizen i krotkoga srca,“ pravi Jezuš. Vračī skope. „Blaženi so siromacije vu dūhi, ar je njihovo kraljestvo nebesko.

Židovje so zamerili Jezušī, da je v sobota vrāčo. Jezuš je njim pravo: Šteroga med vami somar ali jūnec v stūdenec spadne i ne potegne ja vō taki v soboto? I ne so mogli na eta odgovoriti njemi. Pred Jezušovov modrostjov so mogli zamuknoti. Potem je njim pravo: Či boš pozvani na gostūvanje, ne sedi si na prednje mesto. Sv. Ambrozij pravi, da tri vrsti lūdih je vō zapreto z nebeskoga kraljestva: poganje, židovje i krivoverci. I med krščeniki so jo poganje? So jo. Ze Apostol nas opomina, naj bezimo pred skopistjov, naj ne bodemo, liki poganje, nazaj držani od hūdobije, od nečistoče i skopdšti i tak ne bi mogli priti vu nebesko kraljestvo. Vsaki nečistnjaki ali skopi ne ma erba vu kraljestvi Kristuša i Boga.

Bojna.

Journal de Geneve piše: Čehi i slovani so vu bitji amienskoj ob drūgim rešili Pariz. Kda je že vse vkūp kapalo, so čehi trdno stali. 100 jezer nemcov je spadnolo, — čehi so zgū-

bili 40 jezer mrtvih i 80 jezer ranjenih. Po bitji je general Foch doli vzeo z svojih prs največši križec i vu imeni angluškoga krala je djao na prsi češkoga voda dr. Caberadeka. Ministerki predsednik. Clemenceau je poklekno pred češkov zastavov i jo je kūšno. — Nemci so več španskih ladj potunili. Prišlo je na ostro razgovarjanje. Pitanje je naprej prišlo, je li Nemcija henja z bojnov s podmorskimi čunami ali se pa v bojno zmeša i Španskov. Tak se čuje, da Špansko šče rekvizirati nemške ladje vu španskih pristanščih — kakših 90 jih je — i tak si odškodnino vzeti za potoplene.

27. aug. Na zahodnom bojišči med Arras i Somme velko bitje. Angluši so z velkov močjov napadali, nemci so v več mestib mogli nazaj iti. Švičarski časniki pišejo, pa nemci tak močno proti stojijo, da se sovražni napad ne more razvijati. — Francozi vse vojake na bojišče odpolajo, na vsaki način odločitev šče dosegnoti i s vsemi 6 armadami zjedinjeni napad šče začnati. — Wilson je izjavo, da se ne bode od mira pogajo. Angluški kral pravi, da se ententa lahko vūpa pune zmage.

28. aug. Na zahodnom bojišči na vse kraje bitje. Ofenziva ententa henja, ar američke velke armade, štera bi mogla odločiti, nindri ne ga. Angluši so od 21. 21 jezer nemcov vlovili. — Naša vlada se je pogodila z donskov vladov glede premembe vlovlenih. Premenijo se vu Rastovi poleg Dona. — Z Ukrajne so do zdaj 17 jezer 352 vagona silja pripeljali. — Srbski najvišji poveljnik Petrovič je na Krfu mro. — Francoški predsednik je generali Fochi maršalsko palico dao. Foch je pravo: Moti se on, ki misli, da ne trbe več vse moči napnoti. Ne bojmo optimisti, ne glejmo vse vu dobroj i lepoj farbi. Zavūpnost prosi od

vsakoga fransoza. Mirno i odločno moremo delati, da premagamo sovražnika. — Z Berlina prišo glas, da na Ruskom bolševikova vlada močno stoji. Meseca septembra pride na bitje med nemcami i ententov na murmanskoj obali, kde so francozi i angluši na sūho stopili. — Ententa mir sklene pod sledečimi pogodbami: 1. Belgijsko, Serbija i Rumunija se nazaj postavi. 2. Obsedena francuska, ruška i rumunska zemlja se zprazni. 3. Zemlja vu premi nulom vremeni vkraj vzeta se nazaj da, kak ti Elzas-Lotrīnga. 4. Taljani, čehi, slovaki i rumuni se oslobodijo. To se posebno tiče naše monarkije. 5. Vsi narodje pod tōrskim jarmom se oslobodijo. 6. Poljsko se oslobodi. 7. Garancije — zagvūšanje — proti pruskomi militarizmuši — vojastvi. Wilson je pogodbe ententa za svoje vzeo.

29. aug. Na zahodnom bojišči na vse kraje besno bitje. Nemci so občino Boiry Notredam s protinapadom trikrat vzeli od sovražnika, na noč so rūšine občine vu rokah sovražnika ostale. 27. aug. se je pri Tilloy 9 komp. nemškoga polka št. 206. do slednjega patrona držala. Nemci so velke mase vu bitji vrgli tak, da so angluši v več meštih mogli nazaj iti. — Ententa pred koncom leta velko nemško ofenzivo čaka. Nemci na Ruskom naprej idejo. — Amerika na Francuskom 32 divizij ma, to število ne more povešavati, ar ne ma zadosta ladj. Z velkov silov nove ladje rekvizirajo i vu zajem jemle neutralne laeje. — Taljanski letalci, ki so pohodili Dunaj (Beč), so dosta fotografij gori vzeli og Beča. Carjevica so morili. Carevi morilci so šli k carovomi sioi ino so nje mi pravili: Usmrtili so tvojega očo, bila je pesja smrt za toga psa. Mladi carjevič se je pri tom sirovom obves-

tili začno jokati, na to ga je eden carovih morilcov strelo z revolverom.

30. aug. Nemci nazaj idejo. Nego kda vojne sile na obeh straneh vednake bodejo, nemci gori vzemejo bitje. Foch si je veliko delo naprej vzeo, nego nemci pravijo, da se je njemi ne posrečilo. Na bojišči med Scarpe i Aisne 1000 tankov vküpzostreljenih leži. Švičarski časniki pa pišejo, da je Foch američke čete ne ešče vu bitje vrgo, za rezervo je drži na veliko ofenzivo (napad), šteri je ešče ne tū. — Špansko gibljo za volo zmage francov na zahodnom bojišči. Nišče ne ve, na šteri kraj stopi.

31. aug. Čete ententa naprej idejo. Angluški Lloyd George je govorio k zastopnikom američkoga delavstva. — Nemški delavci so ne mogli, je pravo, s mirovnimi sredstvi prusko vojasko vlado streti, mi ščemo streti s bojnov. — Proti Lenini je atentat včineni. Dve ženi ste na njega trikrat strelile. Strelaji so vu prsi i plüča prišli. Bolseviki šo pri vodi Usuli biti bili, vu bitji 3 dnevov so zgübili 4 jezero mrtvecov. Nemški državni kancler Hertling je govorio k dijakom. Nemško vodstvo s vüpanjom gleda proti bodočnosti, či včasi iz štrategičnih zrokov smo naše linije mogli nazaj potegnoti. Naše čete nazaj zbijejo napade sovražne, dokeč sovražnik vpamet vzeme, da nas uničiti ne more. Teda de se mirio. Či Europa ne šče skrvaviti, te den more priti. Velenemci propagando delajo za vojsko: Vseli, kda štoj, kak nemec govori od mira, pomenja to izgübo ednoga strelskoga jarka. Vseli, kda se govori v državnem zbori od mira, pomenja to zgübljeno bitko; z vsakov kanclerovov mirovnov izjavov zgübiamo edno armado.

Dom i svet. — Glási.

Tiskarna nam je stroške znovič 18% podignola. Koma de dónok pelala ta velka dragoča.

Lakota. V celi kraljevini Češkoj je vsled lakote od začetka letašnjega leta mrlo 400 oseb.

Nindri okoli Markovec je dražba (licitacija) bila. Eden križ (kope) ovsa je ooišo za 101 kr.

Silje, krma. Vu Železnoj županji je na okrajine i na notarašije krma vö navržena. Či vküp pride, ne bode rekvizicije. Tak je i s siljom. Či vküp pride, ne bode rekvizicije.

28. aug. v nedelo je velki viher i toča bila na Pustaradoci. Tri hiše, 5 üto je vküp porüšo. Drevje lamo, na paši živino gor obračo, pastire vu zrak zdigno. Tak velka je bila toža, da so

jo s lopatov lahko grabili. Eden mali pastir je bežo vu edno üto, štero je veter vküp podro, pastirčeki je glavo soja ciglena vküp zmežila. — Preidl Mihal opok. žandarski straža mojster je nika delo vu veškoj hiši, voda je prišla vu hišo, Preidl je mogo na stol skočiti. Sledi je bos odbežo vu hišo školnika. — V gojčno 27. aug. od edne vöre do tretje je velki dež i toča bila vu okrajini Novoga Grada. Eden za drüгим to že tretjokrat pod vodov postala cela krajina. — Dosta deča na vse kraje. Otava na travnikah se pleja teden dñih. Krumpicke čarni gračüjejo, gnili bodejo. Edna kukurca je dobra.

Cena mleka po vesnicah 1 liter 120—128 fil.

Na dopüsti. Jožef Štr. z Gornjega Sinika je domo prišo. Doma naide malo hčer Maričo. Kde pa mati? pita jo. Odgovor da: Mati nam krüh slüži. Kde pa krüh slüži? pita dale oča. Niže Sombotelo edno štacijo. Kde pa sin Sepli pa mala Ana?

Pri botri, je pravla hčerka. 22 mesecov je ne doma bio, zdaj domo prišo, pa držine ne vküp naišeo. Vse je raztepeno. — Ednoga drügoga — to je že smeha vredno — so žene vu cerkvi zvörkle. Noge i roke so njemi otekle. So ga mogli kaditi z vëričnov travov. Zato pa?! — Eden drügi vojak — i to je že žalostno — se britko toži, kak je okoli Müre mladezen razvüzdana. Ki iz strelnih jarkov pridejo, oni bolje v pamet jemlejo, kak lüdstvo doma divja. Tak morem praviti: Divja. Bogatec ne da silja, siromak strada. Bogatec se poleg dela skoro buje, siromak pa na gotovo čaka i ne šče delati: za peneze šče küpiti, s delom ne šče prislüžiti. Kmet za peneze nika ne dobi, za peneze tüdi ne šče dati. Či da, za velke peneze da. Bojna je lačna, žedna, vsega želna. Ki so nikdar ne kadili, zdaj kadijo, kda ne ga tobaka Bojna je nevoščene i čemeraste včnila lüdi. I mladezen? Mali so ešče bili, kda je nje oča ostavo. Mati ne lada ž njimi. Ništeri strahota postanejo sosedom, eelov vesi. Ne samo pri nas je tak, tak je po celom sveti. Za prva so tak pisali od bojne, da ona očisti lüdi, očisti ništerne vu trplenji, nego tem več jih očini tedokorne, nesmilene, lehkomiselne i skope.

Vsi oni, ki ščejo 6 mesecov stare prasce na državne cile komiti, dobijo na vsako prase eden meterski cent ječmena. Po meseci novembra dobijo 2 meterskiva centa jačmena i 3 cente kukorce. Zglasiti se trbe pri notarijuši.

Nastela je rekvizirana. Na vsako veliko glavo živine nihajo 6 meterskih centov slame za nastelo. Štiri mali teocov se računa za edno veliko živinče. Za svinjo, štera skoti se niha, eden meterski cent.

Krumpičov se niha teškim delavcom na leto 200 kg, drüгим 150 kg. Za semen se niha na plüg 8 meterskih centov. Na delavce — samo na tri mesece — se niha na mesec 30 kg.

Cena sada pri malih tžceh do 15. sept. 1 kg: zelje 100 fil, tikvi 60 fil, slive 142 fil, fine jaboka, prabrane, s rokov brane 420 fil, II vrsti, s rokov brane 320 fil, prostne jaboka s rokov brane 180 fil, strošene 116 fil, fine grüške I. vrsti 450 fil, II. vrsti 320 fil, navadne grüške 200 fil.

Grobe junakov vu Karpatah — 60 jezer jih je — exhumirajo i na novih cintorah je pokopajo. Novi cintori bodo vu Bartfeld, Stropko, Uzok, Maramaros-Siget i Zboro. Vsaki grob dobi spomeneb.

Rimski papa so molitev: Najsvetejše Srca Jezušovo obvari našo držino podelili z odpüstkem 300 dnevov i s popolnim odpüstkem ednok vu meseci.

Na 8. vogrsko vojno posojilo je podpisano 3860 milijon kron.

Naš kral je za ranjene novo svetinjo nastavo, na ednom kraji nosi podobo krala s napviskom: Carolus, na drügom kraji: Laeso Militi MCMXVIII. (Ranjenomi vojaki 1918).

Vdobljeno je od vojakov: Hanc Števan 5 k, Kardinar Jožef 10 k, Šömen Janoš 10 k, Činč Jožef 4 k.

Dari na podporo Novin; Št. Ftičar, Hotiza 2 k, V. Pücko, D. Lendava 1 k, R. Lebar, G. Bistrica 2 k, R. Vrečič, Prosečka ves 2 k, Tretjeredniki Črensovske sküpsčine, naj „Novine“ podpirajo misijone 100 k, A. Smodiš G. Bistrica 2 k, M. Hozjan V. Polana 2.10 k, z Gračke fare V. Rodi, F. Rac, Tr. Petrovič, L. Bunderla, V. Ficko, R. Kerec 2—2 k. C. Kopic, Tr. Brezan, A. Kerec, F. Špilak 1—1 k.

Generalni svet avstrijske vogske banke je meo 29. aug. sejo. Generalni tajnik je med drüгим omeno, da se zadnji čas na Hollandskom i vu Švici širijo govorce, da Anglija ponareja naše kronske bankovce. V prešnjih časih se Anglija takših sredstev ne plašila, vendar je mogoče, da so topot gornje govorce gole izmišljotine.

Židov j paver. Židov: Dam vam tobak, nego prinese zmočaj. Paver: Dobro. Kelko zmočaja ščete meti. Židov: Pet kil. Paver je prinese zmočaj, dosta tobaka dobo. Židov je vrezal eden del iz zmočaja, pa so od znotraj — žganiki bili.